

TELEGRAFUL ROMÂNULUI

Nr. 97. ANUL XVI.

Telegraful este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorul foiei pe afară la c. r. poste, cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețitul prenumeratiunii pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu an 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri străine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se plătesc pentru întreaga oră cu 7 cr. sirula, pentru a doua oră cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2 cr. v. a.

Săbiu, in 28 Novembre (10 Dec.) 1868.

Din cartea rosia.

Impartasimu dupa „Osten“ din cele ce s'au pus inaintea delegatiunilor despre politica esterna urmatorele:

Austria și Romania.

La acestea privesce mai întâiu o depesă a bar. Beust către contele Wimpffen ambasadore imperială in Berlinu cudadulu 5 Fauru a. c. Intr'acést'a se dice:

„De aru fi dispoza acum Prussia, sa primésca de bune pretensiunile Austriei asupr'a afacerilor orientali, regimulu c. r. o aru recunósce acést'a cu mare multiamita și s'aru bucurá fôrte de ori-ce apropiere pre câmpulu acést'a. De astadata s'aru oferí in Bucuresci ocaziunea cea mai de aprópe pentru esoperarea unei conveniri, precum ne dau sperare in privint'a acést'a asiá multe esprimări preventóre din partea contelui Bismarck, pentru ca rapórtele nóstre de acolo nu ne lasa in dubiu, ca admónitiunile adause, de a nu conturbá interesele pácei și liniscea vecinilor, aru fi totu asiá bine aplicate la regimulu principelui Carolu cá și in Serbi'a. Se intielege, ca d. Brateanu, care dirigéza politic'a de acolo, denéga ametiél'a de Daco-Romania, și dechiara aspiratiunile la unu statu alu tuturor româniloru de o scornitura; in sa pentru aceea totusi e adeveratu, ca regimulu favoresece in secretu ideia de coron'a unei Romanie mari, ca ea e o ispitire pentru principele și ca esista comitete, cari esoperéza cu invoierea regimulu revolutiunarea popóreloru române din statele vecine, din Transilvani'a asiá de bine, cá și din Bulgari'a. Inaintea principelui Carolu fára indoiéla cuventulu Prussiei e dintre tóte celu mai ponderosu, consultárile dlui Bratianu nu aru puté face nimic'a in contra, și asiá depinde numai dela regimulu Prussiei, de a influentiá ce-va acolo, ceea ce ne póte servi de unu documentu securu despre pretiulu, ce-lu pune regimulu Prussiei in reincheierea relatiunilor amicali și confidentiali fatia cu Austria.

Nu-mi iéu libertate, a escitá acést'a formalmente, lasu in sa tactulu d-tale, sa atragi in directiunea amintita atentiunea dlui Bismarck la lucrurile, ce se petrecu in Bucuresci.

Acum incepe a face sgomotu insurectiunea bulgara.

Agentulu c. r. și consululu generale din Bucuresci bar. Eder, carele se deosebesce prin unu gradu de activitate și o judecata neturburata, se alarméza din partea bar. Prokesch, internuntiului nostru din Constantinopole, in urm'a esagerárilor alarmante a lui Fuad, cu scirea, ca in Romania esista bande bulgare, care suntu ga'ta a trece Dunarea. Elu raspunde in 6 Fauru, ca nu a untielésu nimic'a dela agentii sei numerosi despre astfeliu de bande și dechiara mai departe:

„E in sa lucru fapticu, ca atátu in Bucuresci, cátu și prin orasiile diferite de pre lánge tiermii Dunarei esista comitete bulgare. Cumca sub impregiurárele de fatia aru trece din Principate bande inarmate in Bulgari'a, nu se póte primí de adeveratu. Atátu in sa se pare a fi adeveratu, ca comitetele acestea de aci tramitu preste Dunare individi singurateci, cari au destinațiunea, de a se adnúá in bande pre terenulu Bulgariiei și anume prin munti.

Nu de multu domniá aici convingerea, ca cu ivirea unu anutempu mai bunu voru erumpe in apusulu Europei incurcaturu serióse, care i voru concede Russiei, sa incinga resbelu asupr'a Turciei. In presupunerea aceluor evenimente se luaseru mesuri, spre a lucrá cu energia și mai mare pentru reinvierea insurectiunii bulgare.

Si regimulu Principatelor, carele se afla in mánile unei partide, la a

cárei traditiuni se cere o partida contraria fatia cu Russia, incepú a se incliná către puterea acést'a, și a acceptá dela ea realizarea nesúntieloru și sperantiiloru sele. Schimbarea acést'a se pare la inceputu tocmai asiá de suprinzióre cá si neesplícavera. Principatele jacu in calea Russiei, déca acést'a aru vrea sa strabata pána in statele Turciei adeverate, déca va vrea sa le inunda mán'a coreligionariloru loru slavi din imperiulu otomanu. Situatiunea geografica a acestoru țeri aduce cu sine, de asiá numitele directiuni de eliberare ale Russiei amenintia nationalitea romána, incátu ea va fi jertf'a cea dintáiu, déca puterea rusésca aru merge inaintea cãtra sudulu slavicu.

De óre-ce in sa partid'a regimulu presinte nu numai nu doresce, cá sa se pérda nationalitatea romána in imperiulu rusescu, ci din contra ea umbra cu planuri mari, cari aru avea sa intarésca nationalitatea acést'a și sa estinda Principatele preste marginile loru de acum, se vede cá lipsescu tóte punctele, care aru putea indemná Principatele la o cointielegere cu Russia. Mjloculu pentru unu legamentu s'aru putea aflá numai in o mijlocire straina. Poile regimulu dechiara, ca partid'a nationale nu sta in opozitiune principala fata cu nici o putere, și déca Russia aru representá caus'a dreptului și a nationalitatiloru apesate, nu aru avea nici o ansa, de a se loptá in contra acestei puteri.

Intr'aceea sosira sciri pacinice din Europ'a apuséna. Acestea produsera intr'unu tempu scurtu o schimbare insemnata in positiunea regimulu și a partidei lui. Rapórtele dlui D. Bratianu din Viena, feliulu și modulu, cum au fostu primite propunerile lui, marturisirile și dechiarările date de c. r. regimulu in sa au contribuitu multu la schimbarea positiunii acést'a, asiá incátu la starea lucrulu de acum nu se póte crede, ca regimulu Principatelor va concede acum bandelor inarmate, cá sa tréca de aici Dunarea.

In 6 Martiu scrie bar. Eder:

„Cu ocaziunea unei convorbiri cu d. Golescu faciuu atentu pre ministrulu, ca aru fi datorintia regimulu din Principate, a pune stavila lucrării comitetelor bulgare, ce se afla in tierile acestea, cáci la din contra s'aru pare, ca suntu spriginite de regimulu. D. Golescu respunde: Cumca esista in Principate comitete bulgare in sa din tempulu insurectiunii prime grecesci, aru fi unu lucru cunoscutu fia-cárui'a; impregiurarea in sa, ca esistintia acestoru comitete e cunoscuta in comunu, nu e de ajunsu, pentru de a pasi in contra loru.

Spre acést'a aru fi de lipsa vre-unu punctu legalu, care in sa deocamdata lipsescu.

Din Constantinopole ni se facu imputári, ca in Principate esista comitete bulgare, cá si cándu nu aru esista tocmai in Constantinopole, inaintea ochiloru Portiei, atari comitete, ba in sa comitete fôrte active. Ca comitetulu din Constantinopole sta in relatiune cu Russia și un'a dintre personalitáțile cele mai influentiátore din comitetulu acést'a e unu fostu colonelu rusesc, carele e de origine grecésca.

In anulu trecut s'aru fi risipitu comitetulu, cam de vre-o trei luni in sa iéra s'au intrunitu.

La 27 Iuliu telegraféza bar. Prokesch, iérasu alarmatu din partea barbatiloru de statu din Turci'a, baronului Eder urmatorele:

Inconscintieza-ne despre positiunea autoritatiloru din Principate fatia cu bandele, cari au efeptuitu eruptiunea in Bulgari'a, séu vreau sa o efeptueze in sa. In casu, cándu colegii d-tale din Engliter'a, Franci'a și Itali'a aru face vre-unu pasu pentru acést'a la regimulu Principatelor, alatura-te și d-ta lánge ei.

Baronulu Eder inscintieza la Vien'a, ca ministrii din Romania, dicu ca nu sciú nimic'a despre acestea, și apoi observa:

„La contra-observarea mea, ca consululu Russiei au afirmatu, a fi inscintiatu pre dlui I. Bratianu mai întâiu verbalmente, și apoi in scrisu despre intreprenderea aceea, s'au esprimatu ministrulu, ca impartásirile verbale asiá aru fi fostu de nedeterminate, incátu nu s'au pututu luá in considerare; iéra cándu au sositu inscintiarile in scrisu, band'a au fostu trecutú dejá preste Dunare.

Regimulu Romaniei numai decátu au luat mesuri, pentru de a impedece trecerea altoru bande suplinitóre. Acést'a i-au și succesu. Istoria despre o miiá de uniforme, — dise d. Bratianu — cari dupa cum se dice s'aru fi gatitu in Bucuresci, e o scornitura góla, cu atát'a mai multu, de óre-ce band'a intréga numerá numai vre-o 120 pána la 150 de in sa, nu toti membrii acelei'a erau imbracati uniformu, și multi purtau in sa uniform'a scólei militare din Cragujevatiu. Apoi mi vorbí d. Bratianu despre dificultatea, de a priveghiá asupr'a frontariei și citá cá si consululu Russiei esemplu Prussiei, unde in mán'a cordonului militariu, se formau pre tempulu insurectiunii polone bande și treceau frontaria. Acum'a in sa s'aru fi luat in Principate mesurile cele mai aspre, cá sa se incungiure incátu se póte astfeliu de intemplári, și dejá pána acum au fostu opriti mai multi individi, cari vréu sa tréca in Bulgari'a. D. Bratianu s'aru fi dusu in mai multe locuri, unde se aflau bulgari intr'unu numeru mai mare, aru fi datu comandele cele mai aspre și eru fi ascultat bulgari singurateci, cá sa afle tóta legatur'a. De aci aru fi aflatu, ca machinatiunile bulgare suntu cu multu mai serióse, decátu s'aru putea crede. Toti ómenii acést'a aru fi fanatici in gradulu celu mai mare, de altmintea — dise d. Bratianu — cam in genere nu merge nimenea asupr'a mortiei cu nepasare și fara sa fia indemnatu prin impulse puternice. In privint'a legaturei aru fi observatu d. Bratianu mai multe curgeri, de care se tienu directiunile deceptate nationale ale bulgariloru și nisúntia, de a-si aduce patri'a loru in relatiuni mai bune. Grecii — precum se esprimá d. Brateanu — suntu afundati in caus'a acést'a pána in gátu. Fára de a se fi convorbitu deocamdata, e de ajunsu, déca unu grecu pricepe, despre ce e vorb'a, cá sa póta sprigiú caus'a dupa puteri. Urme despre influentiarea Russiei se pare ca nu au observatu d. Bratianu, pentru ca nu amintesce nici o silaba despre asiá ce-va.

Cumperarea de arme in Romania.

Cetitorii nostri voru sci cum alarmau diariile de Vien'a și de Pest'a despre aceea, ca Romania cumpera mereu la arme.

Din cartea rosia se vede, ca regimulu austriacu si in cestiunea acést'a au purcesu cu mesura si cu judecata. Regimulu austriacu au concesu mai întâiu Romaniei sa esporteze arme din si prin Austria. Pentru aceea elu se umplú de óre-care neincredere, cándu intielese, ca Romania importéza preste Russia transpóte de arme (50,000 de púsci cu acu si 15,000 peabody), cu deosebire pentru ca importarea tiece numerulu cuvenitu. Baronulu Eder au fostu insarcinat, de a scirici, si elu raporteza despre acést'a sub 24 Augustu urmatorele:

„M'amu grabitu, a cere deslusiri dela dlui I. Bratianu pentru transpórttele cele insemnate de ar-

me, care se aducă preste Russi'a în România. Armele acestea, dize d. Bratianu, sunt puse cu acu, care le-au cumpărat principele din Prussi'a pentru armata moldo-română. La întrebarea mea, ca pentru ce facu armele acelea ocolulu preste Russi'a și se aducă într'unu modu asiă misteriosu, mi response d. Bratianu, ca nu e nici o întentiu, de a învali cumpărea și tramitarea armelor în ve-lulu secretului; din contra înainte cu vre-o câte-va luni inca s'au înscințiatu despre acést'a regimulu francesu prin agentulu turcescu din Parisu. Ce se țiene de ocolulu prin Russi'a, cauzele, care au indemnatu la acést'a pre regimulu Principatelor, sunt acelea, ca din partea Russei nu se face nici o dificultate, pentru de a esoperá transportulu acestor arme. Precum se exprimá d. Bratianu, au fostu de ajunsu unu pasu confidentialu alu regelui Prussiei, pentru de a esoperá demandarea, cá armele sa póta fi transportate prin statele rusesi fára amenare și fára impedecare. Mai aveamu, continuá d. Bratianu, inca alte dóue căli, un'a preste Austri'a, și alt'a pre mare preste Constantinopole. În privinti'a călei preste Austri'a, ne temeamu, ca ni se voru face greutáti din partea regimului reg. ungurescu. La întrebarea mea, ca pentru ce se da locu la o astfelu de temere, response d. Bratianu, ca în Ungari'a domnescu multe prejudeții nefavorabile Principatelor. În Constantinopole, dize d. Bratianu, aru fi dificultáțile și mai mari. Mai de multe luni amu fostu vorbitu cu pórt'a pentru trecerea a 15,000 pusei peabody, care au fostu tocmitu în Americ'a. Negotiatiunile aru fi mersu în infinitu.

Acestea sunt caracterisatóre în gradu mare. Pre lângá tóta buna vointi'a aretata din partea regimului din Viena se temeau de vointi'a cea rea a regimului din Pest'a. După impartásirile acestea din partea bar. Eder îndreptá bar. Beust cátrá acést'a urmátorea nota:

„Cu tóte ca ni se parea dejá mai de multe ori, ca înarmárele cele însemnate din Principate aru trece preste lipsele adeverate, totusi nu ne-arú uimi pré tare, cându s'aru locmi de nou arme.

Ceea ce in sa trebuie sa fie fórté batatoriu la ochi, e procederea misterioasa, ce o obseevá regimulu Principatelor cu acést'a ocaziune, sunt mai incolo mesurile circumspecte, ce le-au luat regimulu pentru servarea secretului. Pána acum totu de un'a amu incuviintiatu trecerea astor felu de arme și munitiuni pentru regimulu Moldo-Romaniei preste teritoriulu nostru. Prin urmare nu erá de lipsa, sa se transporteze armele acela sub nume falsu, ca aru fi feliurite bucáti de feru pentru cladirea drumului de feru, nu erá de lipsa, a face ocolulu celu mare preste Russi'a și spesele cele mari, ce sunt impreunate cu o astfelu de cale. Spre a luá mesuri asiă extraordinarie, au trebuitu sa fie la mijlocu negreșitu unu interesu deosebitu, de a ascunde adeverulu. Sub astfelu de impregiurári și fatia cu estinderea miscárei bulgare pre pamentulu Romaniei nu trebuie sa se mire regimulu de acolo, deca se da locu suspiciunii, ca armele importate pre ascunsu sunt destinate pentru unu scopu, pre care nu l'aru marturisí bucirose. Te recuiru, sa te exprimi în întielesulu celorlora amintite fatia cu regimulu Principatelor.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a (casei de josu) di 28 Novembre.

La ordinea dilei e continuarea desbaterei asupra lezei nationalitatiloru.

Mai intaiú iea cuventulu Col. Tissa si prin o vorbire mai îndelungata apara proiectulu comisiunei.

Mai multi insi renuntia dela cuventu. Iara dintre cei ce mai vorbira au fostu Manojloviciu, Popoviciu Desseanu, Aur. Maniu, Medanu și Sig. Popoviciu pentru proiectulu minoritatiei. Stefanu Marcos, Zmescal, Berczenzey vorbescu pentru proiectulu comisiunei centrale. Floreanu Rudnyanský se declara pentru proiectulu lui Deak. — Gust. Lang declara, ca densula cá deputatu din Transilvani'a nu póte primi nici unu proiectu de lege, deórece legea respectiva nu se póte estinde asupra Transilvaniei, pána nu va fi deslegata cestiunea uniunii. Totu în întielesulu acést'a se deschira deputatulu Bivder prin o vorbire mai îndelun-

gata, dicendu între altele, ca sasii nu au venitú cá peregrini fára drepturi, ci primindu asuprá-si datorintie grele, care in sa le au implinitu cu credintia, onestate și cu sacrificii, asi'a au venitú cu o astfelu de autonomia, incátu ei stetera nemijlocitu și numai sub regele; ei și au întrebuintiatu liberi în totu felulu de afaceri limb'a lorú germána, ceea ce i saru fi ascuratu natiunii sasesci de nou prin o lege de înainte uniunii în an. 1847. Mai incolo continua vorbitoriulu, ca de altmintea e greu de a crede, ca Transilvani'a aru fi incheiatu uniunea pentru aceea, cá fi ei, va sa dice locuitorii și natiunile ei sa se pagubésca în drepturile lorú și sa cada si mai tare.

Pentru aceea vorbitoriulu nu póte primi proiectulu de lege pentru Transilvani'a. Déra nici pentru Ungari'a nu-lu póte primi; pentru ca datorintia comisiunei au fostu, sa faca unu astfelu de proiectu, carele aducendu-se la indeplinire sa ne garanteze, ca nu are nici o natiune în tíera mai multe drepturi, cá cealalte. Comisiunea in sa — dice vorbitoriulu — nu au coresponsu problemei.

El. Macelariu observa, ca Transilvani'a asiă e de autonoma, incátu deca aru aflá cas'a de bine, aceea s'aru putea consultá despre afacerea din cestiune în diet'a sea propria. Fia-care natiune e unu factoru egalú îndreptáitu alu statului. Proiectulu majoritatiei nimicesce desvoltarea limbilorú nemagiare, pentru aceea nu-lu póte partiú. În privinti'a Daco-Romaniei d'ce vorbitoriulu, ca romanii nu voru aduce la indeplinire nici odata asiă ce-va, in sa deca aru vrea romanii sa realizeze ide'a acést'a, atunú nu i-arú puté impedecá ungurii. În fine spriginesce proiectulu minoritatiei.

Th. Drotloff vorbesce pentru propunerea lui Rannicher.

I. Missiciu cere, sa se amáne desbaterea asuprá proiectului acestora de lege pre diet'a viitoare, iera deca nu s'aru întimplá acést'a, nu va putea primi proiectulu majoritatiei, de s'aru primi in sa proiectulu minoritatiei, va vorbi la desbaterea lui speciale.

Mat. Papp e pentru propunerea lui Bohatielu.

Ales. Mocioni si motivéza inca odata in scurtu propunerea sea.

Deák renuntia dela cuventu si propune incheierea desbaterei.

Ministrulu de cultu bar. Eötvös se declara pentru proiectulu lui Deák.

La votare se respinge unanimu proiectulu comisiunei centrale.

Pentru proiectulu minoritatiei se face votare nominala. Pentru proiectu suntú 24 (toti romani si serbi) contra suntú 267 voturi; absentu au fostu 113 deputati.

Proiectulu lui Deák se primesce de intrég'a casa, afara de cei 24, de basa pentru desbaterea speciale.

Siedinti'a (casei de josu) din 29 Novembre. După autenticarea protocolului se presentéza mai multe proiecte de lege, între care ministrulu presedinte cont. Andrássy presentéza unu proiectu privitoriu la modificatiunile făcute la legea de înarmare din partea senatului imperialu din Viena, relationandu, ca pentru acést'a sa aléga cas'a o comisiune, în carea sa fie și 4 membri croati. — Mai urméza unele raporturi.

Dupa acestea Aless. Mocioni declara în numele seu și în numele celorlora 23 consoti de o parere cu elu, ca, — deórece proiectulu de lege alu nationalitatiloru, care saru primitu de basa pentru desbaterea speciale, sta în contradicere directa cu convingerea lorú cea mai intima și deórece nu au nici o sperare, de a reesi cu vre unu amendamentu, prin care saru modificá principulu fundamentale din proiectu — ei cá deputati ai nationalitatiloru fatia cu mandatarii lorú nu potú luá asuprá-si responsabilitatea, de a fi conlucratu la crearea lezei acestei'a.

Mileticiu se exprime, ca nu va putea „practica nime tacticá”, de a dice, ca au fostu unulu seu doi, cari aru fi facutu sgomotu. Toti romanii și serbii voru parasí cas'a.

Acést'a se si întimpla cu fórté putiene esceptiuni.

Ivacicoviciu declara, ca în dieta nu siedu nationalitati, ci deputati ai tíere. Elu si țiene de datorintia, a partiúpa la consultári. Cine nu va sa participe, — dice elu — sa-si depuna mandatulu.

Deák dice, ca despre neparticiparea aceea sa nu se amintésca în protocolu nimic'a, ci numai în dñariu.

La desbaterea speciala se primesce proiectulu lui Deák cu putiene modificatiuni neesentiale pána la § 30.

Cuventarea deputatului Dr. Ios. Hodosiu,

în siedinti'a de joi 26 novembre în diet'a ung. la desbaterea causei de nationalitate.

On. camera! La 1866 camer'a alése o comisiune de 40 de membri cu scopu sa prepare si astérna camerei unu proiectu de lege în cestiunea de nationalitate. Atunci sperámu si credeamu ca asta cestiune mare și importanta ce pre toti asemene ne intereséza, se va deslegá spre multamirea și îndestularea tuturor'a, tuturorú natiunilorú locuitorie în acést'a tíera.

Mi pare reu ca după cele petrecute pána acum, me vedu însielatu în speranti'a ce nutriamu, iera credintia mi-amu perduto. Cáci ce a facutu comisiunea de 40? — Me iertati, domniloru! sa vi spunu acum partea comica a lucrului; partea dramatica se petrece aici în casa; iera partea tragica va urmá după ce D Vóstra veti votá proiectulu de lege propusu de comisiunea centrale.

Ce a facutu acea comisiune? fiindu ca lucrulu erá fórté urgentu, a alesu o subcomisiune sa pregátesca proiectulu în cestiune. Acést'a subcomisiune, a lucratu din ce în ce totu mai incetu, pána în urma abia în luna lui iuniú seu iuliu a. tr. substernú camerei unu proiectu de lege în cestiune. Camer'a, naturalminte, lu transpune proiectulu la comisiunea de 40; acést'a pentru ca lucrulu inca nu perduse din urgentia sea, abia în dilele ultime ale lunei octomvire se aduná a luá în discusiune proiectulu subcomisiunei.

Dar' ce se întimplá aici? Proiectulu subcomisiunei se delatura și se ie în discusiune altu proiectu elaboratu de doi membri ai comisiunei; acestu proiectu se discute, se reforma se emenda, și în urma se substerne camerei cá votu alu maioritatiei din comisiune, substernendu totodata si unu votu alu minoritatiei, care, precum se scie, este proiectulu de lege elaboratu de romanii si serbii din acést'a camera.

Camer'a trimise la sectiuni atátu votulu maioritatiei cátu si alu minoritatiei. Ce s'a facutu aici? D-Vóstra sciti: s'a primitu, seu nu, s'a discusu, seu nu — votulu maioritatiei. Si acum? Acum avemú nainte unu proiectu, care nu e nici alu subcomisiunei, nici alu minoritatiei din comisiune; ci cum se dice e unu proiectu esitu din sectiunea a síseea, si renoitu, reformatu, prefacutu, îndreptatu, sucitu, de comisiunea centrale, apoi substernulu camerei de 8, 9 dile.

Dupa acestea, ve întrebú: ce proiectu este acést'a? de unde, din a cui iniciativa se nasce? deca cu atáta usorintia se poté face unu proiectu de lege în cestiunea nationale, apoi nu pricepu, ce lipsa erá a emite o comisiune de 40 membri înainte mai cu trei ani de dile, si de ce a perde atáta timpu? A lamuri, a se lamuri ideele, veti response. Tristu response, după tristulu rezultatu ce-lu vedemu. Dara pre cátu timpu a lucratu numit'a comisiune de 40, n'ati audita opiniunea publica? celu putienú opiniunea publica a romaniloru si a serbiloru? Deputatii romani facusera de timpuriu unu proiectu de lege în caus'a nationale, care lu cunósce acumú tóta lumea; deputati serbi de asemenea a facutu astfelu de proiectu; apoi, deputatii romani si serbi au facutu impreuna, seu mai bine dicendu si-a unificatu proiectele lorú, v'a datu unu singuru proiectu în asta cestiune vitale; si D-Vóstra sciti, ca din tóte pártile s'a manifestatu opiniunea romána si serba pentru acestu proiectu, care vi este cunoscutu acum mai bine de doi ani, si care de romanii si serbii din asta tíera s'a primitu cu multa aderintia si placere.

Astadi totusi vedemu unu proiectu, ce nu scimu de unde vine, si care n'a luatú în considerare acea opiniune publica expresá cu atáta vigóre, dar care în tóta liter'a si pre tóta pagina arata acea politica sghircita, ce io, după atáte proromisiuni, neci-odata na-siu fi acceptat'o de la deputatii natiunii magiare, ori ca acele promisiuni n'a fostu sincere. O! atunci totusi r máne adeveru ca „potentes potenter agunt,” si D Vóstra cari aveti acum poterea a mána, într'adeveru ca potericu lu-

crati. De ce ceriul, vi-o postescu, sa nu suferiti neci-odata pagub'a acestei poteri.

Acum dd. mei, trecu la obiectu. la proiectulu de lege, ce este la ordinea zilei. Ca tot-deun'a, si acum voui vorbi strinsu la lucru. Nu voui urma neci partea filosofica si de dreptu naturale, neci partea istorica si legale a cestiunei. Cea d'antaiu vi-a aretat'o deputatulu si amiculu meu Alesandru Mocioni, cea de a dou'a vi-a demonstrat'o deputatulu si de asemenea amiculu meu Dobzansky. Dar neci me voui naltia la acea culme de civilizatiune, de unde a vorbitu d. b. Eötvös, sfortiindu-se a areta ca civilizatiunea in Ungari'a e conditionata de limba magiara; ci lasandu pre acest'a in ide'a sea de civilizatiune, voui vorbi incatu voui poté la partea practica a cestiunei. Nainte de tote, acum chiar la inceputu, vi declaru, ca proiectulu de lege alu comisiunei centrale nu-lu potu accepta neci macaru in principiu. Nu-lu potu accepta pentru ca nu pourcele din neci-unu principiu, si nu staveresce vre-unu principiu.

Dupa mine, domniloru, integritatea teritoriale a tierii si unitatea politica ne este acelu principiu, din care ar trebui sa pourcelemu la deslegarea cestiunei de limba si nationalitate. Limba si nationalitatea, diversitatea de limbe si nationalitati, nu periclitiza acelu principiu. Integritatea teritoriala a tierii si unitatea politica nu se manifesta in unitatea de limba si nici in asié-numit'a unitate de natiune politica, ce la noi, unde suntu atate natiuni: romana, serba, magiara, nu poté ave neci unu intielesu: ci ea se manifesta intr'unu domnitoriu, unu singuru guvernamentu, legislatiune, armata. Léca expresiunile reali ale unitatei de statu; radiemulu si garanti'a acestor'a este libertatea si egalitatea natiuniloru atatu in privint'a politica catu si in cea nationala seu a limbei. Ve intrebundu deca in proiectulu de lege alu deputatiloru romani si serbi, este numai o expresiune macar, ce ar fi indreptata contra integritatei teritoriale a tierii seu contra unitatei politice a statului? Ve intrebundu, deca poteti D-Vöstra deduce acest'a si macar din spiretulu acelu proiectu? Nu!

Unitatea politica a statului nu este, nu poté fi conditionata de unitatea de limba, si cu atai'a ma putinu nu de puseitiunea privilegiata a unei natiuni a supra celor'a lalte; din contra, asta puseitiune privilegiata poté se periclitiza unitatea teritoriale si politica. Vedeti, proiectulu de lege alu comisiunei centrale tocma astfelu de puseitiune privilegiata vre sa infintieze pentru limba si natiunea magiara, vrendu a o decretá de unic'a politica, ma ce este si mai absurdu: vrendu a legiferá, ca tote natiunile: romana, serba si cele lalte tote facu natiunea politica magiara, un'a si nedespartita. Lucru neaudit si nepreceptu de mintea si preceperea omenesca. Chiar pentru aceea, proiectulu de lege alu comisiunei centrale, neci nu-lu potu numi de „proiectu de lege pentru egal'a indreptare a natiuniloru“, precum vreti D-Vöstra a-i dá nume; ci mai vertosu si mai potrivitu l'asiu numi „proiectu de lege despre limba si natiunea magiara.“ Inse, a face astfelu de lege, nu era de lipsa. Acolo suntu legile de la anii 1836, 1840, 1844 si 1848. Suntu pline aceste de dispositiuni privilegiate pentru limba si natiunea magiara, si de desnacionalizare seu magiarizare a celoru lalte natiuni. Déca nu cumva, D-Vöstra vreti a sanctiona aceste legi chiar prin proiectulu de lege, ce este la discussiune. Atunci inse legislatiunea vine in contradicere cu sine insasi. Cáci in adresa de la 1866 iéca ce se dice „simtiulu de nationalitate, ce se desvolta din di in di, merita atentiune, si cel'a nu se mai poté mesura cu mesur'a timpiloru trecuti si a legiloru vechi.“ — Acum ce este acestu proiectu alu comisiunei centrale, de catu mesur'a timpiloru trecuti si a legiloru vechi, ce vatemala natiunile chiar in desvoltarea simtiului loru nationalu!

Mai incolo totu in acea adresa se dice, ca: „noi (adeca camer'a) cu voia sincera suntemu gat'a a garantiá prin lege totu ce ceru interesele loru (a natiuniloru) si interesulu comunu alu patriei.“ Asié credu ca ace'a ce este interesulu loru, interesulu natiuniloru, numai ele potu sa spuna mai bine, numai ele suntu competente aci. Si pentru aceea sum de parere, ca mai bine se urma aci ce s'a urmatu in cestiunea cu proiectulu de lege despre educatiunea poporului: a conchiamá o ancheta de tote natiunile, seu a le conchiamá in adunari nationale si a li asculta parerile, dorintiele si sentimintele. Pentru ca, precum ministru de culte si instruc-

tiune publica dlu b. Eötvös — care mi pare reu ca nu e aci — in siedint'a de la 24 iuniu a. c. respondiendu dlui deputatu Alesandru Csanádi in cestiune religiozara, a disu cesteo: „negu ca ar avé dreptu, si nu credu ca chiamarea legislatiunei ar fi, a decide in aceste (religiozari) cestiuni fara a lua in considerare sentimintele, parerile si dorintiele fie-carei beserice, pentru ca in trebi religiozari poté simpl'a majoritate a decide cestiunea, dar nu a o deslegá; in cestiuni inse, deslegarea e de doritu“; chiar asié dicu si io acum in cestiunea de limba si nationalitate; simpl'a majoritate o poté decide, dar nu a o deslegá, si nu o poté deslegá mai alesu cum este compusa astadi acésta camera, care e in majoritate magiara, si nu-i vine la socotela a lua in considerare parerile dorintiele si sentimintele natiuniloru in cea mai mare cestiune, in cestiunea de limba si de nationalitate, care asemenea religiozari, ma si mai multu este conditiunea vietiei unui poporu.

Aci se mi fie iertatu a spune dlui ministru de culte, ca frecarile religiozari nu atunci au inceputu a inceta, candu s'a prochiama principiu de egalitate pentru tote bisericile, ci atunci candu acestea s'a vedutu ascurate in esistint'a loru; asié si frecarile nationale, nu atunci voru incepe a inceta, candu se va prochiama principiu de egalitate pentru natiuni, ci atunci candu acestea se voru vedé ascurate in esistint'a loru nationale. Totu in adresa ce pomenii se dice: „noi (camer'a) in crearea legiloru ref'ritorie la interesele diferiteloru nationalitati inca vomu urma principiu de dreptate si fratietatei.“

Sa incercu domniloru a demonstra ca in proiectulu de lege alu comisiunei centrale nu s'a urmatu neci principiu de dreptate nici alu fratietatei? Este dreptate si fratietate acolo, unde libertatea si egalitatea individuala, libertatea si egalitatea nationala, libertatea si egalitatea asociatiuniloru nu s'a luatu in neci o consideratiune?

Se dice, ca legea nu face deosebire intre cetatienii si cetatienii si ca legile timpiloru trecuti usulu drepturiloru politice nu l'a conditionatu de la calitatea unei seu altei nationalitati, ci, dupa conceptulu de atunci, numai si numai de diplome nobilitari.

Potu sa vi concedu acest'a, inse concedeti-mi si D-V. ca facia de acésta asertiune sa vi spunu ca proiectulu de lege alu comisiunei centrale este acelu, care face deosebire intre cetatienii si cetatienii; pentru ca pre cetatienii, cari nu suntu de limba magiara, li silesce a invetia acésta limba, altminte nu potu fi dirigatori in statu. Asié dara in loculu diplomei nobilitarie din tempii trecuti, acum se creéza alta diploma, diplom'a limbei magiare.

Dlu ministru de culte a disu, ca deca amu aronda districtele dupa nationalitati, si s'ar decretá acolo o singura limba domnitoria, atunci individi celoru lalte nationalitati, cari poté ar fi acolo, s'ar afla vatemati; si o astfelu de arondare ar fi unu privilegiu, iera acum au trecut tempii privilegiloru, dar atunci, pentru ce creati privilegiu pentru limba si natiunea magiara? si candu D-V. venit a decretá acésta limba si natiune de unica domnitoria in tíera, atunci cele-lalte natiuni sa nu se simta vatemate? si candu impuneti individoru limba magiara pentru ca altminte nu potu servi neci statului, atunci vine dlu ministru de culte si dice ca nu vrea privilegiu pentru comitate? Privilegiulu este privilegiu ori-unde, stergeti-lu dar si nu creati privilegiu nou. Nu restringeti libera intrebuintiare a limbeloru; nu creati lege, care face deosebire intre cetatienii si cetatienii; ca ori-ce lege de asemenea natura, vatemala libertatea si egalitatea individuale; si astfelu de lege tiene a fi proiectulu comisiunei centrale.

Dar acestu proiectu de lege vatemala si libertatea si egalitatea nationala; pentru ca creéza o natiune oficiala seu politica, seu nu sciu cum mai numiti natiunea magiara, iera celelalte nu le ie in neci-o consideratiune ca si cum ele neci n'ar mai esiste neci dupa istoria, neci dupa lege, neci de dreptu, neci de fapta, macar ca esistint'a loru din neci unu punctu de vedere nu se poté trage la indoéla. Deputatulu A. Dobzansky vi-a aretat' ieri pana la evidintia legile si istoria esistintei natiuniloru din acésta tíera; iera in fapta, cautati impregiurulu D-V. si le veti vedé.

Ungari'a in privirea de limba si nationalitate n'a fostu neci odata statu specificu magiaru. In-susi Stefanu, primulu rege alu Ungariei, a recuno-

scutu, ca in statulu ce domnia, suntu mai multe natiuni, precum suntu si astadi. Elu insusi a disu sa nu domnesca o natiune a supra celei lalte. Nec graecus super latinum, nec latinus super graecum dominet. Prin urmare, si dupa esternele legi ale dreptului naturei nu poté fi in dreptu neci-o natiune a impune alteia limba sea, cáci abstragendu de la altele, ori-ce fortia nasce respaltire si asié credu ca nici unii n'avemu lipsa de acésta.

Acestu proiectu de lege vatemala si libertatea si egalitatea bisericésca; pentru ca autoritatile bisericesci cu guvernulu au sa corespunda in asié numit'a limba oficiala seu limba de statu, care diceti, ca este cea magiara; si mai multu, ca autoritatile bisericesci intre sine au sa corespunda seu in limba oficiala, seu in limba acelor'a cátra cari se adreseza — adeca in urm'a urmelor: cea magiara; ordina, apoi ca procesele verbali sa se substerna guvernulu in traducere magiara. Déca, domniloru, este biseric'a libera, in statu liberu atunci nu este iertatu a creá legi, cari vatemala dreptulu de autonomia alu bisericei, fie si numai in respectulu intrebuintiarei limbei nationale. Totu asié vatemala acelu proiectu si libertatea si egalitatea asociatiuniloru, ordinandu pentru aceste totu aceea, ce ordina pentru autoritatile bisericesci.

In urm'a acestor'a indrasnescu a afirmá, ca pre catu timpu proiectulu de lege alu comisiunei restringe liberulu usu alu limbeloru, pre catu timpu nu considera si nu respecta libertatea si egalitatea nici individuale nici nationale nici bisericésca, ma nici libertatea si egalitatea asociatiuniloru, pre atatu timpu acelu nu poté sa aiba potere de vietia de o parte, de alta parte in catu acelu s'ar impune natiuniloru, aceste lu voru considerá de o lovitura fatale, care cá nedrépta si nemorale odata totu va trebui sa incete. (Presidintiele chiama la ordine, sa nu intrebuintieze expresiuni vatematorie.)

N'amu vatematu pre nimene. Expresiuni vatematorie n'amu intrebuintiatu; chiamarea la ordine aci nu poté avé locu (strigari: sa continue, sa continue, sa audim). Dloru, me grabescu a fiu. Voui sa facu o paralela intre proiectulu de lege alu comisiunei centrale si intre acelu alu deputatiloru romani si serbi.

Acest'a e proiectulu de lege alu libertatii, fratietatii in cestiunea limbei si nationalitatei, cel'a este impunerea fortata a limbei si a nationalitatei magiare celor'a lalte natiuni din tíera. Acest'a recunósce natiuni egale intre marginile teritoriale si unitatea politica a statului, cel'a nu recunósce in acésta tíera natiune si limba decatu magiar'a si iera-si magiar'a. Acest'a recunósce individuu liberu si biseric'a libera in statu liberu, cel'a néga individulu si bisericei celu mai naturalu si mai neprescriptibilu dreptu alu limbei. Acest'a chiama la unire pre tote natiunile tierii, cel'a respinge de la natiunea magiara pre tote celelalte natiuni. Cel'a pourcele din prejudetiu, ca nu este alta de catu prejudetiu acea, ca, deca se voru recunósce prin lege mai multe natiuni in tíera, atunci impartirea tierii este neincongiurabila, contra cáruia, tocma cá prejudetiu, indaru te vei lupta cu argumente; ier acest'a proiectulu de lege alu deputatiloru romani si serbi, pourcele din principiu de libertate, si egalitate nationala recunescutu de tota Europ'a, care cu sofisme dá, inse cu argumente valide nici odata nu se poté combate; elu va reformá lumea, elu are sa ne reforme si pre noi.

Putene mai amu de disu, de si in asta cestiune s'ar poté vorbi forte multe. Desclintu vreu sa mai insemnu ca dupa proiectulu de lege alu comisiunei centrale, Dv. vreti sa creati poporulu, comunitatile pentru dirigatori, ier nu acestia pentru poporu. Prin acelu proiectu de lege siliti pre bietulu satenu sa invetie si sa scie patru limbe (unde e aceea?) Cautati §. 14, inca si mai multu; dupa acelu proiectu chiar si creditulu publicu lu contintunati de limba magiara ca si cum documintelo scrise in alta limba n'ar avé nici o valóre, neci unu creditu (unde e aceea?) Cautati §§-i 18 si 20.

Asié credu ca in cele ce amu disu pana acum, amu respunsu in catu-va dlui ministru de culte, (Ba n'ai respunsu!) Mi pare reu, ca nu m'ai ascultat, candu amu vorbitu despre privilegiulu limbei magiare falis cu privilegiulu dlui ministru ce lu afirma pentru comitate, si amu disu ca intre privilegiu si privilegiu nu este deosebire.

Dara d-v. domniloru, ne acusat' ca gravitamu in afara, ca vremu desbinare, — de cátra cine? de cátra cas'a domnitoria? Asié credu domniloru

ca acesta acusa ori cui s'aru puté face mai curându decatu românilor (Cui dara?). Cetiti istoria si nu mergeti tare departe in ea, si veti vedé. Desbinare de cátra magiari? Cându a incercatu românulu de se desbiná de ungoru? Aretati-mi unu singuru datu in istoria, si-mi voiú plecá capulu, — pâna atunci nici in gluma nu ve credu. Din contra dloru, românulu totu-déun'a a cercatu o legatura mai strinsa cu ungorulu, dara acest'a pururea l'a respinsu (sgomotu). Vedeti actele dietali in Transilvania, studiatu istoria! Gravitare in afara? In catro? Nu, nu noi vomu fi, cari sa parasimu vre-odata dulcea nóstra patria.

D. Bartalu alalta-ieri finindu-si cuventarea a disu ca: aici trebuie sa traimu, aici trebuie sa murimu! — Asiá este. Dara cându voimu a trái impreuna, sa nu creámu legi, cari nu ne asecura ci ne amenintia viétii'a natiunale, sa nu creámu legi despre cari d-v. puteti díce cu sânt'a scriptura ca: „legi aveti si dupa legile vóstre cauta sa perimu.“ Numai atunci cându nu voru fi astfelu de legi, atunci vomu trái, atunci vomu muri impreuna.

Deci dloru, ve rogu, rogu pré umilitu pre on. casa, sa nu vóte proiectulu de lege alu comisiunei centrali; dara nu votati in tóte nici proiectulu nostru (s'audimu!); ci déca acum trei ani de díle nu s'a pututu lamuri ideile, déca in trei ani s'au făcutu atari proiecte de lege, încátu stau acele cu valm'a, atunci sa spunemu ca inca nu ne-amu luminatu destulu despre cestiune, si sa o lasámu mai bine pre alte tempuri, decátu sa deslegati asiá precum vreti a o deslegá. Déca totusi vreti sa faceti lege, atunci primiti, de basa la desbaterea speciale proiectulu minoritátié (miscare, sgomotu) adeva proiectulu deputatiloru români si serbi (sgomotu), dicu sa-lu primiti, cáci si d-v. diceti sa primimu alu comisiunei centrali, si nóue sa nu ne fia iertatu a díce, sa primiti alu nostru? faceti in acést'a tóte amendamentele possibili, sa primiti in sa si modificárele, ce le díse deptatulu Dobrzansky in siedinti'a de ieri.

Incheiu si dicu, ca de basa la desbaterea speciale primescu proiectulu de lege alu deputatiloru români si serbi; iéra prajectulu comisiunei centrali nici in generalu nu-lu primescu (aprobári in stâng'a estrema). Amu disu. „Albin'a.“

Principatele române unite.

(Urmare din nr. 95.)

Sa nu uitámu asemenea ca datorii'a nóstra, nefiindu consolidata, ea se atinge pre totu anulu prin anuitáti. Védiendu cátu situatiunea nóstra financiara s'a amelioratu, putemu asemenea fi mai siguri a puté face onóre angagementelorú luate de guvernulu trecutú pentru resolvarea cestiunei monastirilorú díse inchinate, fára a avea recursu la unu imprumutu, cáci sperámu, domnilorú, ca comunitátiéle din Turci'a, ce suntu interesate, nu voru mai pune pedeca de a primí sumele consacrate lorú.

Unu lucru din cele mai esentiale, asupr'a cáru'a atragu atentiunea d-vóstra, este instructiunea publica, si mai cu séma scólele primarie, pentru care credu ca sacrificiile ce aduce o tíera nu suntu nici odata prea mari, fiindu ca se platescu in urma cu interese indoite. In privinti'a acést'a s'a infintiatu in tíera unu numeru insemnatu de scóle rurale de modelu, despre care amu constatatu cu placere, ca producu dejá fructele dorite; pentru formarea invetiatorilorú, au inceputu a se deschide scóle normale in districte prin laudabil'a initiatiua a cetátiénilorú, din care se vede ca se simte imperiósá necesitate de a grabí si a inlesni desvoltarea luminárei poporului.

Mijlócele ce a-ti datu d-vóstra guvernului meu, l'a pusu in stare de a repará unu mare numeru de bisericú ce amenintia ruina; cu tóte acestea mai remáne inca multu de făcutu in privinti'a acést'a si este o datoria a tíerei si a guvernului, de a ingrigí cá monumente sacre, radicate de strabunii nostri, sa se pastreze in tóta splendórea lorú, prin care se inaltia si se insuflétescu simtiementulu moralu alu poporului si i se nobilesce inim'a.

In ceea ce remasesemu mai inapoi de sóciététiéle civilisate, suntu mijlócele de circulatiune. In anulu acést'a potú díce ca amu făcutu pasi enormi pentru realizarea celorú dintáiu. Astfelu dara, déca legislatur'a anului acéstui'a n'aru fi facutu decátu atátu, totu este de ajunsu spre a-si lasá numele nestersu in analele nóstre precum si in inimile românilorú. Intr'o singura legislatura a-ti indiestratu tíer'a cu o linia de cá ferate, care léga amendóue

capitalele tíerei si Romani'a intréga cu Occidentulu si Orientulu. A-ti făcutu inea, prin legea ce a-ti votatu pentru siosele, cá tóte unghiurile tíerei sa se póta pune in relatiune cu cáile ferate.

Putemu dara fi siguri ca cáile ferate nu voru fi o sarcina, care va apesá tesaurulu, ci din contra, dandu unu nou si puternicu aventu desvoltárei natiunale, voru prosperá si finantiele statului. Suntu fericitu, Domnilorú a fi celu dintáiu, care sa punu sub ochii d-vóstra rezultatele stralucite ale acestorú dóue legi. Terasamentele dela Sueév'a la Iassi, Romanu, dela Galati spre Romanu si dela Bucuresti spre Plaiesci, se lucréza cu mare activitate; pre drumuri de feru, dela Giurgiu la Bucuresti, la prima-véra se va deschide cea dintáiu sectiune; iéra la Augustu viitoru, speru tóta linia. Siosele natiunale se voru dá acum in circulatiune 130 chilometri; poduri mari si mici in mare numeru, 19 poduri de feru, 78 poduri reconstruite; iera cái judetiene s'au esecutatú pre o lungime de 1600 chilometri, din cari 200 chilometri s'au si petruitu. Cu tóte aceste n'amu intrebutiatiu decátu o parte din dísele prevediute de lege pentru anulu curentu.

Astfelu, Domnilorú; nu se va implini anulu dela promulgarea acestorú dóue legi si Romani'a va realisa mai multe cái de comunicatiune, decátu s'au făcutu in spatiulu de trei-dieci de ani de cându s'a trasu cea dintáiu siosea. Amu visitatu o mare parte a tíerei si amu constatatu insumi aceste lucrári, si barbati'a, ardórea potú díce, ce tóta populatiunea tíerei pune in realizarea acestorú artere de viétia sociale. Româniú au doveditu cu acéstá ocasiune, ca tutelele de osebite naturi, sub cari erau pusi, fura caus'a de remasera pre locu si ca lasati in propri'a lorú initiatiua si in tóta independintia, nu remanu mai josu de cele-lalte natiuni.

Acum, domni senatori! si domni deputati! ve remane a ve ocupá in sesiunea presenta de a creá mijlócele de circulatiune a capitalurilorú, adeva institutiunile de creditu, fára de cari sciti ca societatea romána va fi totu-déun'a silita a suferi.

Legea inarmárei n'a pututu sa dea rezultate imediate si atátu de satisfacátore cá legile cáilorú de comunicatiune. Pentru aplicarea ei trebuiecu create elemente constitutive si chiaru mijlóce. Computându in sa pre ardórea tíerilorú nostri oficiéri, suntu incredintiati ca vomu putea dá in curendu o deplina satisfactiune si acestorú aspiratiuni natiunale.

In departamentulu justitiei, guvernulu meu, consecinte cu promisiunea ce v'amu datu la deschiderea sesiunei in anulu trecutú, a continuatu cu tóta activitatea putinciósa opulu moralisárei si a radicárei magistraturei spre a o putea pune in positiune de a esercitá o actiune salutarie asupr'a societátiéi.

Tíer'a a primitu cu deosebita bucuria nóuele curti cu jurati ce i-ati datu, si a privitu in trensele o adevérata descentralisatiune in justitia.

Precum in tóte ramurile, asiá si in ministeriulu justitiei prin reducerea personalului la strictulu necesariu, s'a făcutu o economia insemnata in cas'a statului.

Si acum se voru supune desbaterei d-vóstre mai multe proiecte de legi in scopu de a ameliorá si a inlesni administrarea justitiei.

In ceea ce privése politic'a nóstra din afara ea este determinata prin tractatele, cari reguléza si positiunea nóstra cátra inalt'a pórtá si ne indatóreza a pestrá o neutralitate absoluta, in privinti'a tuturorú puterilorú straine. Guvernulu meu a cautatu a observá cu scrupulositate aceste legáminte, cari suntu cea mai mare garantia pentru tíer'a nóstra, pastrendu in fati'a puterilorú semnátore tractatului de Parisu o atitudine cu atátu mai respectósa cu cátu ea ne este inspirata prin simtentele de recunoscintia. Afara de aceste tractate, chiaru situatiunea nóstra ne impune indatoriri de buna vecinatate cu marile staturi, de cari suntemu incungruati si cu cari avemu interesulu celu mai imperiosu de a trái in bune relatiuni si de a nu le dá nici unu subiectu de inquietudine; cu modulu acést'a putemu fi convinsi ca ele voru vedea cu placere in florirea si prosperarea statului románu, care va esercitá si asupr'a lorú o influentia binefacátore pentru interesele lorú materiale.

Déca in sa relatiunile nóstre politice suntu determinate, ne remáne a ne ocupá cu dinadinsulu de cele comerciale si civile, si de aceea guvernulu meu a cautatu cu mai mare staruintia in anulu acést'a

sa intinda si sa le determine prin conventiuni speciale. Astfelu, potú astadi a ve anunció, ca amu incheiatu cu guvernulu Majestátiéi Sele Imperatoarele Austriei si Rege Apostolicu alu Ungariei o conventiune postala la care aderá si guvernulu Majestátiéi Sele Imperatoarele Rusilorú si carea va fi supusa la aprobarea d-vóstre.

Guvernulu meu a cautatu asemenea sa incheia conventiuni, cari sa puna capetu jurisdicțiunei consularie. Potú de acum a ve incunoscintia ca guvernulu M. S. Imperatorului Rusilorú a avutu celu întâiu gratiositatea a consimti de a elaborá cu guvernulu meu unu proiectu de conventiune in respectulu acést'a si speru ca in curendu acestu proiectu va deveni unu acu internatiunale.

Speru asemenea ca si cele-lalte puteri, sigure de simtentele nóstre de gratitudine, nu voru întârdiá de a ne dá si in acéstá privintia o nóua dovéda despre soliciitudinea lorú, cu care ne-a deprinsu.

Déca in sa linia de conduita a guvernulu meu a fostu corecta, totusi ea n'a fostu crutiata de banuiele. Dara suntu incredintiati ca acum, cá totu-déun'a, faptele voru triumfá asupr'a banuielelorú. Astfelu nu póte fi indoiéla ca inalt'a pórtá, cându se va incredintiá ca, concentrárele granicierilorú si dorobantilorú fácute mai in tóta vír'a trecutú, ne-a costatu milióne, si ca facurámu acestu sacrificiu numai pentru cá, dupa marginea stánga a Dunarej, sa nu-i vina nici o turburare, ea nu va mai dá cea mai mica atentiune celorú, cari s'aru sili sa o faca a pune la indoiéla sinceritatea guvernului meu si va vedea cu placere sirguintiele ce-si da natiunea romána spre a deveni mai tare decátu a fostu in trecutú.

Nu potú sfersi mai bine, domnilorú senatori si domnilorú deputati, decátu aducendu-ve aminte ca ori-cátu de mare aru fi prosperitatea de astadi a Romániei, déca zizani'a si pasiunea s'aru incuibá in mijlocu d-vóstra, statulu románu va periclitá, si din contra de ve-ti fi uniti, celu putieu, in ceea ce privése patri'a si tronulu, atunci vomu putea potolfi ori-ce amenintiare s'aru ivi, si invinge ori-ce greutáti, cáci atunci Dumnedieu va binecuvéntá lucrárele d-vóstra.

Sesiunea ordinaria a anului 1868—69 este deschisa.

C a r o l u.

N. Gotescu, Anton I. Arion, I. C. Bratian, P. Donici, D. Gusti, C. Heraclide. „Tíer'a“

18—1 Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de invetiatoriu la Vam'a-Buzelui cu salariu de 160 fl. v. a. si cartiru naturalu, se deschide concursu. Doritorii de a ocupá acéstá statiune, voru adresá concursele lorú la subscrisulu pâna la 6 Decembre a. c. cu documentele: ca suntu de religiunea gr. or., ca au absolvatu cursulu pedagogicu, ori clericalu, in institutulu archidiecepsanu séu celu putienu 4 clase gimnasiali, si ca cunósce limba magiara, fiindu ca are sa suplinéseca si pre notariatulu comunei.

Brasiovu in 22 Novembre 1868.

Inspectoratulu districtualu scolaru gr. gr. alu Hidvegului.

Ioann Petricu, Protopopu.

29—1 Publicatiune.

Dreptulu de crismaritu in Saliste pre tempulu din 1 Ianuaru 1869 pâna in 31 Decembre 1871 se va esarendá prin licitatiune publica Domineca in 13 Decembre 1868 la 11 óre inainte de amédi in cancelaria oficiului comunalu Saliste.

Conditiiunile de licitatiune se voru ceti inainte de inceperea licitatiunei si se potú si pâna atunci vedea la Inspectoratulu Salistei in Sabiu si la subsemnatulu oficiu comunale in órele de cancelaria.

Oferte inchise (sigilate) nu se primescu.

Saliste, in 30 Novembre 1868.

Oficiulu comunale.

19—1 Anunciu.

Subscrisulu i-si ia onórea de a face onor. publicu cunoscutu, cumca si-a deschisu din 1 Decembre a. c. cancelaria de advocatura in Sabiu, pre „Vizu“ Nr. 198, la pórt'a de feru, unde s'a aflatu inainte cancelaria Dr. Rott, — rogandu-se totu deodata de increderea onor. publicu.

Sabiu, in 4 Decembre 1868.

Ioanne A. Pred'a, advocatu.